

Bilag 3 - Klima- og naturambitioner i byudvikling - Kommunen som udvikler af egne byggeprojekter samt som udbyder af grunde og ejendomme

Der er stor forskel på, hvilke typer krav man kan stille til forhold omkring natur og klima i forbindelse med byudviklingsprojekter.

I forhold til private bygherrer, der vil have planlagt et udviklingsprojekt gennem en lokalplan, er det planloven, som beskriver, hvad der kan stilles af krav.

Hvis kommunen derimod udbyder projekter, eller selv er udvikler, kan der stilles betingelser ud over, hvad lovgivningen giver mulighed for. Her er det, at kommunens egne ambitioner om bæredygtighed kan komme til udtryk. Her er det derfor muligt at arbejde med de aspekter af natur og klima, som man ønsker sig i byudviklingen det pågældende sted.

Nedenstående tre temaer er taget fra klima- og naturambitioner i byudvikling, hvor de enkelte temaer bliver foldet ud. Der er lagt fokus på de elementer fra klima- og naturambitioner i byudvikling, som det giver mening at arbejde med i forhold til udviklingen af projekter, hvor kommune er bygherre eller sælger.

Nedenstående elementer bør kommunen vurdere vigtigheden af og muligheden for at arbejde med i forbindelse med udbud eller projekter, hvor det er kommunen selv, der er bygherre. De projekter, hvor kommunen er bygherre, er ud over byggeri også anlæg/renovering af veje, stier og offentlige områder. Jo flere aspekter, der indarbejdes i et udbud/projekt, jo mere sikres det på forhånd, at vi får et grønt og bæredygtigt byggeri, som er tilpasset fremtidens klimaudfordringer.

Nedenstående aspekter bør overvejes inden udbud eller udarbejdelse af projekt. Det skal vurderes, hvilke det i forhold til det enkelte projekt er hensigtsmæssige at arbejde med. Det bør i givet fald beskrives i udbuddet og indgå som et vægtet element, eller indarbejdes direkte i det kommunale projekt.

Bynatur

Bynatur handler ikke bare om at "putte noget grønt" ind i projektet. Ved at arbejde bevidst med det grønne, kan det på forskellige måder være med til at styrke projektet.

Følgende elementer skal der tages stilling til, om de skal inddrages og på hvilken måde, inden udbud eller udvikling af et projekt.

- **Er der eksisterende beplantning der skal bevares?**

Der kan være mange grunde til, at en beplantning eller et træ skal bevares. Det kan have grund i, at det har en naturværdi, en visuel værdi eller betydning for området som afskærmning, og at det fremstår grønt fra begyndelsen

- **Er der nærliggende naturområder/ grønne områder, som der skabes adgang til fra projektområdet?**

Her skal der både ses på, om det kan være en direkte afgang eller adgang via det

eksisterende stisystem. På den måde kan naturen blive en ressource, der gør det til en kvalitet at bo netop der.

- **Beplantningen er tilpasset det konkrete sted og projekt, samt giver merværdi.**
Beplantningen bør tilpasses den beplantning, som allerede er i nærområdet eller etableres, så den skaber sin egen karakter. Beplantning kan være med til at skabe en merværdi i området. Merværdi kan have meget forskellig karakter. En veltilrettelagt beplantning kan understøtte, at der skabes grobund for elementer som fællesskaber, områder til ro og fordybelse eller områder til fysiske aktiviteter. Tit kan der være mere end en merværdi.
- **Beplantningen understøtter biodiversiteten.**
Det kan ske ved at sikre, at de arter, der anvendes, er hjemmehørende arter eller arter, som kendetegner området. Derudover er det ofte hensigtsmæssigt med både visuel og artsmæssig variation.
- **Hvilken belægning der anvendes hvor.**
Belægning skal medtænkes for at skabe en god bynatur. Belægningen tager plads fra bynaturen og forhindrer ofte nedsivning og gode vækstbetingelser. Derudover kan forskel i belægningstyper være med til at definere forskel i brug samt definere graden af privat/offentlig karakter. Belægningen kan desuden i kraft af sit udseende understøtte områdets eksisterende karakter eller være med til at skabe en ny.
- **Jordregnskab så tæt på nul som muligt**
Der bør som udgangspunkt arbejdes for et jordregnskab så tæt på nul inden for projektområdet. Det bør overvejes, om der er specifikke aspekter eller elementer, som overskudsjord skal bruges til, eller om det er noget, udvikler skal redegøre for. Der skal være fokus på at landskabet modelleres, så det fremstår som et naturligt landskab (ingen store støttemure).

Det bør oplyses, om der vil blive stillet krav om minimums biofaktor i området. Biofaktoren afhænger af typen af projekt.

Klimatilpasning

Klimatilpasning handler om at sikre byudviklingsområdet mod fremtidens klimaudfordringer samtidig med, at de løsninger, der anvendes, ud over at skabe tryghed er med til at bidrage til et godt projekt.

- **Er der udfordringer i området i forbindelse med ekstremt vejr?**
Inden udbud eller i opstarten af projektet er det vigtigt at screene området i forhold til, om det er udpeget som risikoområde for højtstående terrænnært grundvand, erosion, stormflod eller regnvand på terræn.
- **Er der hverdagsregn, som skal håndteres i området**
Ofte er det ikke muligt at lede al hverdagsregn direkte i kloak. Det kræver derfor, at den kan håndteres på grunden. Håndtering af vand kræver ofte en del areal, som det er vigtigt at få

allokeret tidligt i processen. På den måde kan vandhåndteringen tilpasses projektet og området og optimalt give en positiv merværdi for området og brugerne.

- **Klimatilpasningsløsninger der er tilpasset stedet, projektet og brugergruppen**

Der er mange aspekter, som bør inddrages, for at få gode klimatilpasningsløsninger.

Klimatilpasningsløsningen bør tilpasses til stedet både visuelt og i forhold til naturgrundlaget.

Derudover bør løsningen have en merværdi, så området også har en funktion, når det ikke er i brug, og at løsninger er mere grønne en grå.

Ud over vand, bør der også medtænkes aspekter som sol og vind. Dette gælder specielt, når der planlægges for sårbare grupper.

Klimaaftryk og ressourcer.

Klimaaftryk og ressourcer handler om at sikre, at byudviklingen sker på en måde, der både i produktion af materialer, anlæg og drift giver det mindste klimaaftryk og bruger færrest mulige jomfruelige naturressourcer.

- **Projekt der er social, økonomisk og miljømæssig bæredygtigt**

Projektets bæredygtighed skal ses som en balancering af kravene til både social, økonomisk og miljømæssig bæredygtighed.

-

- **Genanvendelse af eksisterende bygninger**

Er der allerede bygninger på området, skal det undersøges, om de kan genanvendes.

Genanvendelse kan enten omfatte hele bygninger eller dele heraf, og der vil kunne tilføjes elementer både ude og inde samt suppleres med andet byggeri. Der vil kunne stilles krav til anvendelse af bygningen. Genanvendelse af bygninger kan, ud over at nedsætte klimaaftryk og brug af ressourcer, være med til at give karakter til bebyggelsen.

- **Genanvendelige og klimavenlige materialer**

Ved at benytte genanvendelige materialer vil projektet få et lavere klimaaftryk og bruge færre jomfruelige ressourcer. I forhold til kommunale projekter undersøges, om det vil være muligt at benytte materialer fra andre projekter i kommunen eller fra bygninger på projektområdet, som ikke kan genanvendes. Hvis der ikke kan anvendes genbrugsmaterialer, skal det overvejes, om man alternativt vil kunne anvende nye materialer med lave klimaaftryk, og som efterfølgende vil kunne anvendes igen.

Krav i forhold til materialer kan også indarbejdes ved at sætte krav om LCA- eller max. Klimaaftryk pr. m².

- **Gode forhold for cyklende og gående**

Ved at skabe forbindelse mellem projektet og eksisterende grøn infrastruktur, skaber man gode forudsætninger for at bevæge sig til fods eller på cykel.

Hvis der i dag er missing links i stiforbindelserne i området, skal det undersøges om en stiforbindelse gennem projektområdet vil kunne afhjælpe dette.

- **Placer byggeri inden for eksisterende bebyggede områder.**

Ved at placere ny bebyggelse inden for eksisterende bebyggede områder vil man ofte have et lavere klimaaftryk, da man kan bruge allerede eksisterende infrastruktur både over og under jorden. Desuden vil man undgå at benytte arealer, som for eksempel vil kunne bruges som natur eller til produktion af fødevarer.